

editör'den

Tabkik, beşinci sayısıyla dolu bir içerikle ilim halkasına katıldı. Bu sayıda İslam felsefesi, İslam eğitimi, fıkıh, ahlak ve kıraat alanlarında tahkik, tenkit ve araştırmalar yer almaktadır. Bunların bir kısmı Arapça tahkik içerirken, kimi Osmanlı Türkçesinden Latin harfli karşılıklarıyla neşir, bir kısmı da bazı neşirlerin tenkidini içermektedir.

İlk makale M. Cüneyt Kaya tarafından hazırlanan İbn Sînâ'nın, felsefî/aklî bilimler tasnifine dair "Kitâbu aksâmi'l-hikme ve tafsîlihâ" adlı risalesinin mevcutlara nispetle daha sıhhatli bir tenkitli neşirini ve buna dayalı Türkçe tercümesini içermektedir. İkinci makale yazma eser uzmanı Hüseyin Örs'ün yayına hazırladığı Müneccimbaşı Ahmed Dede'nin mütalaa adabına dair *Feyzü'l-Harem* adlı risâlesinin incelemesi ve tahkikini içermektedir. Müneccimbaşı bu risâlesinde İslam eğitim tarihinde kitaptan bilgi öğrenme yolunun temel şartlarını ve yöntemini incelemektedir. Risalede bilginin kitaplardan sağlıklı bir şekilde nasıl elde edileceği, bu konuda karşılaşılabilecek muhtemel sorunlar ve çözümleri, bilginin meleke hâline getirilmesi için yapılması gerekenler vb. birçok konuya temas edilmiştir.

Üçüncü makale olarak ise fıkıh alanında Mekke Kadısı Pîrîzâde'nin telif hakkındaki risalesinin tahkikli neşri, değerlendirmesi ve tercümesi Hasan Özer tarafından yayına hazırlanmıştır. Pîrîzâde, Hanefî mezhebine göre telifkin câiz olmadığını ve bu konudaki tartışmalar üzerine bu risaleyi kaleme aldığını belirtmektedir. Fıkıhla ilgili bir diğer makale Sabri Erturhan tarafından Sivas Müftüsü Numan Efendi'nin dört rekatlı nafil bir namazın bir veya birden fazla rekatında kıraatin terki halinde doğacak fikhî sonuçlara dair risalesi tahkik ve tercüme edilmiştir.

Bu sayıda ilk defa bir defter (ders notu) neşri yayınlanmaktadır. Bu yayının Konya'da âlim bir aileye mensup Ali Rızâ Kudsî Efendi'nin 1913 yılında Konya Islâh-ı Medâris Medresesi'nde öğrencilerine okutmak üzere hazırladığı

ders notlarıdır. Bu defter “İlm-i Ahlâk ve Ulûm-ı Dîniyye Dersleri” üst başlıklı müstakil bir eser olup “Ulûm-ı Dîniyye” ve “İlm-i Ahlâk” adında iki bölümden oluşmaktadır.

Bir diğer tenkitli neşir ise Türkiye’deki yazma eser kütüphanelerinde yer alan bir risale yazım türü olan Fâtiha sûresinin okuma kurallarına dair risalelerden biridir. Mehmet Ergün’ün yayına hazırladığı bu risale Küçük Hâfız b. Muhammed es-Selânîkî adlı bir Osmanlı âlimi tarafından yazılmış olan “Kavâ'id-i Kırâ'at-i Fâtiha-i Şerîf” adını taşımaktadır. Müellif, Osmanlı Türkçesiyle kaleme aldığı bu eserde anadili Arapça olmayan Müslüman-Türk halkının, Fatiha sûresini okurken düşmesi muhtemel hataları elli yedi madde hâlinde sıralamıştır.

Bu sayıdaki son iki makale ise yazmalar ve neşirler üzerine değerlendirme ve tenkitleri içermektedir. Bunlardan ilki Asiye Aykıt tarafından hazırlanan Müneccimbaşı Ahmed Dede’nin *Şerbu Ahlâk-ı Adud* isimli eserinin nüshalarının, kaynaklarının ve içeriğinin değerlendirildiği çalışmadır. Diğeri ise Muhammet Yurtseven’in kaleme aldığı Taşköprülüzâde’nin *Şerbu'l-Mukaddimeti'l-Cezerî* adlı eserine ait yazma nüshalarının ortaya çıkarılmasını ve sonraki çalışmalara etkisini inceleyen araştırmadır. Bu çalışmada müellifin, eserin, şerhin ve şârihin tanıtımı, Anadolu’nun muhtelif kütüphanelerinde tespit edilen 33 yazma nüshanın nitel ve nicel yönden tetkiki yer almaktadır.

Tahkik sahasında çıkarılmakta olan süreli yayınları değerlendirme serimizin bir devamı olarak bu sayıda, Manuscripta Orientalia: Uluslararası Doğu El Yazması Araştırmaları Dergisi’nin serüveni yer almaktadır. Bu yazı Esra Erdoğan Şamlıoğlu tarafından değerlendirme makalesi olarak hazırlanmıştır. Manuscripta Orientalia doğuda bulunan el yazmaları üzerine yapılmış çalışmaları konu edinen ve 1995 yılında “Thesa Publishers” öncülüğünde İngilizce olarak yayın hayatına başlayan bir dergidir. Dergi çok geniş bir coğrafya ve din yelpazesine sahiptir.

Tanıtım ve değerlendirme bölümünde ise bir kurum ve üç eser tanıtımı yer almaktadır. El yazmaları üzerine sevindirici haber ülkemizde 10 Mart 2020 tarihinde Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi çatısı altında yeni bir “Yazma Eserler Uygulama ve Araştırma Merkezi” açılmasıdır. Bu merkezin amacı, araştırma ve uygulama hedefleri ve de projeleri hakkındaki yazı Ertuğrul Ökten tarafından kaleme alınmıştır. Diğer üç kitap tanıtımı ise Ali Çoban tarafından hazırlanan Musannifek’in *Hallü'r-rumûz ve keşfü'l-künûz* adlı eserinin basım-

larının tenkidini de içeren tanıtımı; Meryem Yılmaz'ın hazırladığı İyâd Hâlid et-Tabba'ın, *Menhecü tabkîki'l-mahtûtât* adlı eserinin tanıtımı ile Nimet İpek'in hazırladığı Doris Behrens-Abouseif, *The Book in Mamluk Egypt and Syria (1250-1517) Scribes, Libraries and Market* adlı eserin tanıtımıdır.

Tabkik adına sevindirici haber ise şudur. *Tabkik*, MLA International Bibliography'ye ilaveten 10.06.2020 tarihi itibarıyla Atla Religion Database uluslararası alan indeksine kabul edilmiştir.

Bu sayının hazırlanmasında emeği geçen Hacıveyiszade İlim ve Kültür Vakfı başkanı Mehmet Çaba'ya, başkan yardımcısı Ahmet Demirbaş'a ve vakıf üyelerine, ayrıca mizanpajını yapan Furkan Selçuk Ertargin'e teşekkür ederim. Yine yazar, hakem ve editörler kurulu üyesi olarak emek veren değerli bilim insanlarına şükranlarımı sunar, değerli okuyuculara keyifli okumalar dilerim.